

Lizbona

atlas miasta
w środku!

Autorka przewodnika: Joanna Mazur

W przewodniku wykorzystano także teksty Anny Pamuły i Frederica Kuhl de Oliveiry

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja i korekta: Firma AB | Agnieszka Bąk

Zdjęcie na okładce: © Valeria Cantone | Dreamstime.com

Opracowanie kartograficzne: Grzegorz Marchut

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

OSM (<http://www.openstreetmap.org>)

Koncepcja graficzna serii: PANCZAKIEWICZ ART.DESIGN | Paweł Panczakiewicz

Projekt okładki i strony tytułowej: MAZAKI STUDIO | Konrad Rządowski

Skład: Małgorzata Czoch

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: bezdroza@bezdroza.pl, <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?belizb>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-246-4180-2

Copyright © Helion, 2012

4

Indeks atrakcji turystycznych

11

Atlas Lizbony

31

Historia Lizbony

41

Atrakcje Lizbony

161

Informacje praktyczne

1 Amoreiras

6 A3

711 z Praça de Comércio,
58 z Cais do Sodré
stacja Rato (linia żółta)
lub Marquês de Pombal
(linia niebieska)
<http://fasvus.pt> (Fundação Arpad
Szenes – Vieira da Silva)

To nowoczesna, biznesowo-handlowa dzielnica miasta. Jej najbardziej charakterystycznymi budowlami są trzy marmurowo-szklane wieże – **Torres das Amoreiras**, które zostały wzniesione w 1983 r. według projektu Tomása Taveiry. Znajdują się w nich głównie biura, luksusowe apartamenty oraz centrum handlowe. Nazwa *Amoreiras* pochodzi od istniejącej tu dawniej plantacji morwy – rośliny, której liśćmi żywi się jedwabnik morwowy. W dawnej fabryce jedwabiu – budynku z XVIII w. – dziś znajduje się muzeum znane jako **Fundação Arpad Szenes – Vieira da Silva**. Jest to kolekcja dzieł sztuki, którą podarowała wybitna artystka portugalska Maria Helena Vieira da Silva. Tu znajduje się również

4 Akwedukt.

2 Antiga Confeitaria de Belém

4 B1

Rua de Belém, 84–92

28, 714, 727, 729, 751

15 z Praça da Figueira

+351 213638078

codz. 8.00–23.00
(w lecie do 24.00)

Najpopularniejsza cukiernia lisbońska, działająca od 1837 r., serwuje przez 7 dni w tygodniu legendarne, a co najważniejsze – zawsze ciepłe *pastéis de nata*. Są to ciasteczka wypełnione kremem śmietankowym, których zewnętrzna warstwa jest krucha, posypana cynamonem i cukrem pudrem. Wnętrze lokalu jest niczym labirynt. Sale wyłożone są pięknymi, biało-niebieskimi *azulejos* (płytki ceramiczne), przedstawiającymi głównie sceny z *Luziad* Camõesa. Przeszklona ściana pozwala zobaczyć kuchnię i końcową część procesu przygotowywania *pastéis*. Przepis wciąż pozostaje strzeżonym sekretem. W niedzielę należy się przygotować na długą kolejkę...

3 Aquário Vasco da Gama
(Akwarium Vasco da Gamy)

Rua Direita do Dafundo Cruz
Quebrada – Dafundo
do Alge's 723, 729, 750, 751,
stamtąd 76 do Dafundo

+351 214196337

<http://aquariovasgama.marinha.pt>

codz. 10.00–18.00
(kasa do 17.30)

N 3 EUR (dorośli); U 1,5 EUR
(dzieci 6–16 lat);
dzieci do lat 6 gratis

Powstało z inicjatywy króla Karola I Dyplomaty z okazji czterech-setnej rocznicy odkrycia przez Vasco da Gamę drogi morskiej do Indii. Zostało otwarte 20 maja 1898 r. Zobaczyć tam można muzealną kolekcję króla Karola I – pioniera oceanografii w Portugalii. W Akwarium można obejrzeć żywe okazy fauny i flory wód słodkich i oceanów obu półkul kuli ziemskiej. Na uwagę zasługuje Sala Rekinów – niektóre okazy są prawdziwą rzadkością. Szczególnie wyróżnione zostały gatunki żyjące na wybrzeżu portugalskim. W Akwarium znajduje się także zbiornik z żółtami morskimi karetta, które chociaż nie znoszą jaj na lądzie portugalskim, są tu częstymi gośćmi.

© Luff66973 | Dreamstime.com

Górujące nad dzielnicą Torres das Amoreiras. Na pierwszym planie Akwedukt

fol. Joanna Mazur

Antiga Confeitaria de Belém

4 **Aquaduto das Águas Livres** (Akwedukt)

6 A2

Projekt budowy Akweduktu w Lizbonie powstał w roku 1728. Woda Tagu była niezdatna do picia, a jedyne czynne źródło wody pitnej w mieście znajdowało się wtedy w dzielnicy Alfama. Akwedukt, uruchomiony ostatecznie w roku 1748, transportował wodę do miasta z pobliskiego regionu Belas.

Akwedukt przetrwał trzęsienie ziemi w 1755 r. Wielokrotnie rozbudowywany osiągnął ostatecznie 57 km długości, posiada 35 łuków. W Lizbonie powstało dzięki niemu wiele publicznych źródeł wody, m.in. **24 Chafariz da Esperança**. Będąc w dzielnicy **1 Amoreiras**, warto zobaczyć zbiornik wody **Mãe d'Água das Amoreiras** znajdujący się na Praça das Amoreiras. Zbiornik może pomieścić 5500 m³ wody i jest głęboki na 7,5 m. Skonstruowany został przez architekta Carlosa Mardela w 1766 r. Budowa zakończyła się dopiero w 1834 r. W Mãe d'Água das Amoreiras często odbywają się dziś wydarzenia kulturalne, tj. wystawy, spektakle i koncerty. Warto spacerować się po Praça das Amoreiras i Rua das Amoreiras, skąd podziwiać można potężne łuki Akweduktu.

5 **Arco do Triunfo da Rua Augusta** (Łuk Triumfalny na Rua Augusta)

8 C3

Praça do Comércio/Rua Augusta

Łuk Triumfalny jest – jak napisał Fernando Pessoa: „bez wątpienia jednym z najpotężniejszych w Europie”. Jego budowa rozpoczęła się po trzęsieniu ziemi z 1755 r. W roku 1775 powstała pierwsza wersja budowli, którą zburzono już dwa lata później, po zdymisjonowaniu Marquêsa de Pombal za rządów królowej D. Marii I. W 1873 r. architekt Veríssimo José da Costa rozpoczął pracę nad nową koncepcją łuku i dwa lata później budowla była już gotowa.

Rzeźby na szczycie to dzieło francuskiego architekta Célestin Anatole Calmelsa, który większą część życia mieszkał w Portugalii. Rzeźby personifikują Chwałę koronującą Geniusz i Odwagę. Posągi poniżej są autorstwa Vitora Bastosa i przedstawiają wybitne osobistości z historii Portugalii. Nuno Álvares Pereira, Viriato, Vasco da Gama i Marquês de Pombal mają być – zgodnie z napisem widniejącym na łuku – przykładami do naśladowania dla wszystkich. Postaci symbolizują dwie największe rzeki portugalskie – Tag i Douro. Łuk ma nawiązywać do okresu świetności Portugalii – czasów wielkich odkryć geograficznych.

© Luis Santos | Dreamstime.com

Jedna z imponujących budowli Lizbony. Najwyższe przęsło Akweduktu wznosi się 65 m nad miastem (w dolinie Alcântara)

© Andreiviegas | Dreamstime.com

Arco do Triunfo da Rua Augusta

6

Armazéns do Chiado

8 B1

(Centrum handlowe w Chiado)

Rua do Carmo, 2

Baixa—Chiado (linia niebieska)

10.00—22.00
(restauracje do 23.00)

tak

Galeria handlowa w sercu Lizbony. Budynek powstał na miejscu najśłynniejszego domu towarowego, który w 1988 r. stanął w ogniu. Rekonstrukcja kamienicy miała na celu przywrócenie handlowej i kulturalnej świetności dzielnicom Baixa i Chiado. Dziś Armazéns do Chiado odwiedzają tłumy Portugalczyków i turystów. Na pięciu poziomach znajdują się m.in. butiki wiodących marek mody, perfumerie, księgarnia, sklep sportowy oraz fotograf. Na ostatnim piętrze można coś zjeść, wypić kawę; wybór restauracji i kawiarni jest duży. Z okien centrum rozciąga się przepiękny widok na dzielnicę **Baixa** i **21 zamek św. Jerzego**.

7

Avenida da Liberdade

7 A3

(Aleja Wolności)

Avenida da Liberdade to jedna z głównych alei Lizbony. Łączy plac **111 Restauradores** z **110 rondem Marquês de Pombal**. W latach 1879–1882 został jej nadany ostateczny wygląd, który zachował się do dziś. Wzorowana jest na paryskich Polach Elizejskich. Elegancka i szykowna aleja Wolności pełna jest luksusowych hoteli, drogich butików i kawiarni. Tu też znajdują się teatry, kina oraz rezydencje pałacowe. Pas zieleni ciągnie się przez środek tej szerokiej na 90 m ulicy, zapewniając przechodniom cień oraz wytchnienie od zgiełku **112 Rossio**. Spacerując Avenida da Liberdade, warto zwrócić uwagę na pomnik ku czci Portugalczyków poległych podczas I wojny światowej (**Monumento aos Mortos da Grande Guerra**). W 1931 r. odbyło się jego oficjalne odsłonięcie. Ojczyzna podpierana z całej siły przez Lud koronuje Żołnierza. „W służbie Ojczyźnie, wysiłek Ludu” – brzmi napis na pomniku.

Aleja Wolności ma półtora kilometra długości i obejmuje – jak pisał Fernando Pessoa – „małe ogródki, stawy, fontanny, kaskady i posągi”. Po drodze mija się m.in. pomniki wybitnych pisarzy portugalskich: Alexandre Herculano i Almeidy Garrettta. Aleja kończy się ruchliwym rondem Markiza de Pombal. Na alei odbywają się ważne obchody świąt portugalskich i lisbońskich. To tutaj co roku 25 kwietnia maszerują tłumy Portugalczyków. Pochody odbywają się na pamiątkę rewolucji goździków, która w 1974 r. – praktycznie bez przelewu krwi – obaliła dyktaturę. 12 czerwca każdego roku na alei Wolności odbywa się również wielka defilada z okazji Święta Lizbony, zwanego **Festa de Santo António**.

fot. Joanna Mazur

Armazéns do Chiado

**Avenida da Liberdade – pomnik ku czci
żołnierzy poległych w bitwach I wojny światowej**

© iStockphoto.com

8

Bairro Estrela d'Ouro

8 A3

28 (kierunek Graça)

Spacerując po Graça, warto odwiedzić małą dzielnicę Złotej Gwiazdy. Została zbudowana w 1909 r. na zamówienie Agapito Serra Fernandes – galicyjskiego przedsiębiorcy z branży cukierniczej. Willa Rosalina, z prywatną kaplicą, stawem i ogrodem, dawna posiadłość właścicieli Bairro Estrela d'Ouro, dziś dom spokojnej starości, jest zamknięta dla zwiedzających. Szlak wyznaczy wszechobecna gwiazda, która prowadzi do serca tej małej dzielnicy. Budynki robotnicze w kształcie litery „U” charakteryzują się żółtymi i czerwonymi balkonami zewnętrznymi. Do dyspozycji pracowników było kiedyś kino, zwane Royal Cine. Dziś znajduje się tam sklep spożywczy.

9

Basílica da Estrela

6 B3

(Bazylika Estrela)

Praça da Estrela

28 (kierunek Estrela
lub Prazeres)codz. 7.30–13.00
i 15.00–20.00

Świątynia reprezentuje styl późnego baroku i neoklasycyzmu. Charakterystyczna kopuła bazyliki dobrze dostrzegalna jest z kilku punktów widokowych miasta (*miradouros*) – m.in. z **21 zamku św. Jerzego**. Królowa Portugalii Maria I obiecała zbudować świątynię dla zakonu Karmelitów Bosych, jeśli wyda na świat syna. Życzenie spełniło się i budowa rozpoczęła się w 1779 r. Zadania podjął się architekt Mateus Vicente de Oliveira. Niestety syn królowej zmarł na czarną ospę jeszcze przed ukończeniem budowy kościoła w 1790 r.

Fasadę zdobią postaci świętych i figury alegoryczne. Wnętrze pokryte jest szarym, żółtym i różowym marmurem. Tam znajdują się również obrazy znanego włoskiego malarza Pompeo Battoniego. W bazylice Estrela spoczywają szczątki królowej Marii. Ciekawostką jest, że jako jedyna z dynastii Bragança nie została pochowana w Panteonie Królewskim Bragança, znajdującym się w **71 Mosteiro de São Vicente de Fora**. Wyjątkiem jest również Dom Pedro, król Portugalii i cesarz Brazylii, którego szczątki spoczywają w São Paulo w Brazylii.

Będąc w bazylice Estrela, warto zwrócić uwagę na szopkę autorstwa utalentowanego rzeźbiarza portugalskiego Joaquim Machado de Castro. Powstała w XVIII w. i składa się z 500 figurek, które wykonano z terakoty i bardzo popularnego w Portugalii korka.

© Coplandj | Dreamstime.com

Basilica da Estrela

fol. Joanna Mazur

**Jedna z kamieniczek w dzielnicy
Bairro Estrela d'Ouro**

Przewodniki-Celowniki to nowatorskie publikacje turystyczne, opisujące najciekawsze miasta i regiony Europy. Ich wyróżnikiem są dokładne mapy oraz zwięzłe, przygotowane w formie leksykonu i ilustrowane zdjęciami opisy atrakcji turystycznych. Nowe przewodniki dają swobodę podczas zwiedzania, wolność i niezależność podczas wycieczek i podróży. Pozwalają w prosty sposób odnajdywać w terenie interesujące miejsca i identyfikować obiekty. Mapa, tekst i zdjęcia uzupełniają się i tworzą wzajemnie powiązaną całość, która sprawi, że samodzielne zwiedzanie miasta stanie się prawdziwą przyjemnością!

Lizbona

Przewodnik-Celownik Lizbona to:

- Atlas Lizbony
- Alfabetyczny leksykon
126 największych
atrakcji turystycznych
- Ponad 160 kolorowych fotografii
- Zwięzły szkic krajoznawczy
- Podstawowe informacje praktyczne
- Przejrzysty system odsyłaczy

... a wszystko po to, by w nieskrępowany sposób cieszyć się
Lizboną, bezbłędnie trafiać do wybranych przez siebie celów,
ułożyć własny plan zwiedzania, poznać i zobaczyć
najciekawsze miejsca w mieście.

Nr katalogowy: 7 6 8 0

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

ISBN 978-83-246-4180-2

9 788324 641802 >

Sprawdź najnowsze promocje:

• <http://bezdroza.pl/promocje>

Przewodniki najchętniej czytane:

• <http://bezdroza.pl/bestsellery>

Zamów informator podróżniczy:

• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 230 98 63

e-mail: bezdroza@bezdroza.pl

<http://bezdroza.pl>

Cena 29,90 zł